

## Observaties & ontwikkelingen Maart 2015

### De hoofdstad Bissau

Met de nieuwe regering in het zadel sinds de verkiezingen van voorjaar 2014 heeft het land weer nieuw elan en nieuwe energie gekregen. Veel mensen hebben weer hoop en ook in Guinee-Bissau doet hoop leven. De economische groei, die sinds de coup van 2012 negatief was, toonde in de 2<sup>e</sup> helft van 2014 een groei van ruim 4 %.

Zichtbare verbeteringen zijn ondermeer: permanente beschikbaarheid van elektriciteit in Bissau, aanpak van de gatenformaties in de straten op een manier zoals dat in meer dan 20 jaar niet meer is vertoond, 2 gratis Wifi-spots, aanpak van knelpunten in bestuur en justitie, stoppen van de ongeremde bomenkap in binnenland door buitenlandse ondernemingen (veelal Chinese) en verbetering van de infrastructuur voor en afspraken over cashewproductie.

Tijdens carnaval 2015 waren niet meer de vertrouwde rommelige barakken van krintin (palmnerven) te zien. Er waren nu metalen stands voor de restaurantjes geïnstalleerd, waarvoor de standhouders een lening konden afsluiten (microkrediet) van 150 euro om te investeren in de inrichting van de stand en in eten & drinken. Het zag er nogal geordend en hygiënisch uit vergeleken met voorheen en iedereen kent nu de Orabank (de financier van het microkrediet). Het carnaval van Bissau was weer erg mooi en 'cultureel' gezien de tv-beelden die ik zag; helaas was ik te laat. Het is een aanrader voor 2016: binnen enkele jaren wordt dit carnaval verder gecommercialiseerd en denk je met weemoed terug aan het 'oude' carnaval. Luanda en Bissau worden de carnaval hot spots in het komende decennium. Cuidade Rio!



## Rondetafelconferentie GB in Brussel

Op 25 maart 2015 vindt in Brussel de Rondetafelconferentie voor GB plaats, waarbij GB haar Strategisch Plan voor 2015-2020 presenteert en grote (en kleine) donoren hun toezeggingen voor hulp aan GB kunnen doen. Grote donoren zijn onder meer USA, EU, Wereldbank, Afrikaanse Ontwikkelingsbank, Westafrikaanse Unie, Angola (?), BRIC landen (?), etc. Maar ook kleine donoren (Sanjuna) zouden hun donaties voor de komende jaren daar bekend kunnen maken..... Een dergelijke donorconferentie vindt maar sporadisch plaats en in bijzondere situaties. De voornemens van de huidige democratisch gekozen regering na decennia van wanbestuur en conflicten en coups rechtvaardigen het organiseren ervan op dit moment. Het belang is moeilijk te overschatten. GB rekent op toezeggingen van meer dan 400 miljoen Euro voor 5 jaar.

### Empada

In het zuiden zien we dat de weg van Buba naar Empada is aangeschoven, zodat er weer een gemiddelde snelheid van 40 km per uur kan worden gehaald. Ook is zichtbaar dat de grootschalige bomenkap gestopt is. De klaarliggende boomdelen aan de kant van de weg worden niet meer afgevoerd.

In Empada (en vele andere plaatsen) is een project voor straatverlichting op zonne-energie gestart: er komen 50 lichtpunten in onze plaats, waarvoor de gaten reeds werden gegraven. Het zullen waarschijnlijk onder meer verzamelpunten voor de jeugd worden, die er huiswerk gaat maken en onder een aantal zal een verkoopplek (marktje) ontstaan. Het worden wellicht ook innamepunten voor cashewwijn of plekken voor andere nering waar Guineers zoal mee bezig zijn.

De groepjes veelal buitenlandse vissers die vis vangen en roken op de kust bij de zeearmen en vervolgens verkopen naar het buitenland, zijn door de overheid verdreven naar de dorpen verder op het land. Dus ook de visserij nederzettingen nabij de haventjes in de sector Empada zijn grotendeels ontvolkt. Men mag niet meer ongecontroleerd, ongereguleerd en grootschalig de visserij op deze manier bedrijven, die schadelijk is voor de visstand. De overheid probeert ook greep

te krijgen op de grootschaliger visroof voor de kust van GB door ondermeer illegale Spaanse en Chinese schepen. Zo wordt het (bijna) verdwijnen van enkele vissoorten hopelijk een halt toe geroepen.

Voor meer informatie over GB verwijs ik graag naar de 5 boeiende reisverslagen van Lieve Jaques die ook in februari/maart 2015 in Guinee-Bissau was:

<http://lievejacques.waarbenjij.nu/>

## Projecten van Sanjuna in Empada

### 1. Beurzenkinderen

Tijdens ons bezoek afgelopen najaar werd aan 5 leerlingen van het lyceum en 5 leerlingen van de gemeenschapsschool een beurs toegekend. Bij een a.s. bezoek in juli hoop ik te kunnen zien en melden hoe ze invulling hebben gegeven aan hun schoolwerk.

### 2. Organiseren van voetbaltoernooien

Het Carnavalttoernooi van februari 2015 is tijdens mijn bezoek nog bezig: meiden van Empada1, Empada2 en Francunda speelden wedstrijden, maar de 4<sup>e</sup> club (Caur de baixo) kwam niet opdagen. De laatste wedstrijd moest nog gespeeld worden en de uitslag en premieverdeling waren niet bekend voor mijn vertrek.

Een Paastoernooi wordt gehouden in Ndjuruco (een Balantadorp op 3 km van Empada) ter gelegenheid van de doop van 12 dorpelingen in de RK kerk. Gewerkt wordt aan een groots feest met deelneming aan een toernooi door 8 andere dorpen. Het begrotingsvoorstel bedroeg totaal meer dan 200.000 cfa (300 euro), te groot voor stichting Sanjuna. Wij gaven alvast een bijdrage van 40.000 cfa (60 €). Verslaglegging ontvangen we volgende keer.

### 3. Een werkplek voor een verpleger in Renhana

Aan verpleger Pai Djassi heb ik namens Sanjuna 420.000 cfa (= 650 €) ter hand gesteld voor de (af)bouw van zijn huis waar hij consulten gaat geven. In de nabije omgeving van zijn dorp Renhana zijn geen

gezondheidsvoorzieningen (straal van 10-15 km). Mensen met klachten rondom de drukke driesprong Betambali komen daarom veelal bij hem terecht voor advies en medicijnen. Als dank ontving ik enkele dagen later een kip.



Nu heeft hij wel de materialen en een huis in opbouw, maar hij worstelt nog met de vraag hoe de 'arbeidskrachten' te betalen: door Pai geschat op 150 €.

### 4. Gemeenschapsschool (ECA – Escola Comunitaria Ambiental)

Ook dit keer had ik weer een vergadering met het schoolbestuur: zij praatten mij bij over het aantal leerlingen, betaling van docenten, schoolmaterialen en dergelijke. Ik kon hen de stand van zaken met betrekking tot Fondsenwerving voor de bouw van de school melden. Wij hebben een kwart van de benodigde gelden bijeen. Voor het over de brug komen van enkele andere donoren zijn de volgende stappen van belang: verbinding leggen met een lokale NGO, het zichtbaar maken van de continuïteit van de school en van een concrete bijdrage van ouders aan het bouwproces en het opnemen van sanitaire voorzieningen in de plannen.



Het terrein voor de bouw van de school, dat eind 2014 werd aangekocht

AMIN is een lokale NGO waarmee vanaf de start van ECA vorig jaar al een verbinding bestaat. Directeur Mario João dos Santos van ECA wordt in de eigendomspapieren van de bouwgrond 'Ponto focal' van AMIN genoemd. AMIN is een sinds 2004 geregistreerde NGO (Amici di Natureza). Voorzitter Mendes van AMIN is een ervaren man in het onderwijs en in andere initiatieven in het zuiden van GB. Met Sr. Mendes heb ik gesproken over recente activiteiten van AMIN en over logistieke voorwaarden (banknummer, verslaglegging en dergelijke) voor nauwere samenwerking.



Links Mendes en rechts Mario Joao dos Santos

Uiteindelijk werd een 3-partijenprotocol getekend door de vertegenwoordigers van ECA, AMIN en Sanjuna, waarmee de samenwerking rond de bouw en het functioneren van ECA geformaliseerd is.



Na ondertekening van het protocol

##### 5. Informatica-onderwijs op het Lyceum Dom Settimo A. Ferrazetta

Met directeur Mario Moba van het Lyceum en met de Katholieke missie heb ik gesproken over 25 desk tops die ter beschikking worden

gesteld door het Spinoza Lyceum in Amsterdam. Er zijn nu maar 4 werkende PC's voor het praktijkonderwijs informatica aan 40 leerlingen op het lyceum. Dit betekent dat momenteel enkel theorie van de informatica wordt gegeven.



Op verschillende momenten heb ik aankondiging gedaan van deze mogelijkheid om apparatuur te verwerven, ondermeer tijdens de les informatica en tijdens de slotceremonie van de 2-daagse nascholing van de leraren, verzorgd door de Katholieke missie. De leiding van het Lyceum in Empada heeft een aanvraag gemaakt voor subsidiëring van de transport- en inklaringskosten, in te dienen bij een fonds in Nederland.



Rechts directeur Mario Moba tijdens zijn slottoespraak voor de nascholing van onderwijskrachten